

The logo for Zuidenwind, featuring the word "zuidenwind" in a sans-serif font. The "wind" part is green and includes a stylized green wind turbine icon above the letters "i" and "n".

zuidenwind

Duurzaam, betrokken, dichtbij

Beleidsplan Zuidenwind

2026 - 2028

A smaller version of the Zuidenwind logo is visible on the side of the nacelle of a wind turbine in the foreground.

zuidenwind

Nederweert, 1 oktober 2025

Zuidenwind kiest voor duurzaam geproduceerd papier.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	pag. 4
2. Ontwikkelingen op het gebied van energietransitie	pag. 5
3. Missie, visie en kernwaarden	pag. 7
4. Strategie	pag. 9
5. Beleid	pag. 10
5.1 Algemeen	pag. 10
5.2 Algemene reserve	pag. 10
5.3 Investeringsreserve	pag. 10
5.4 Stimuleringsreserve	pag. 11
5.5 Sponsorfonds	pag. 11
5.6 Omgevingsfondsen	pag. 12
5.7 Fonds initiatieven buiten de regio	pag. 12
5.8 Operationele bedrijfsvoering	pag. 13
6. Organisatie	pag. 13
6.1 Coöperatie	pag. 13
6.2 Lidmaatschap	pag. 14
6.3 Participaties	pag. 14
7. Samenvatting	pag. 15

1

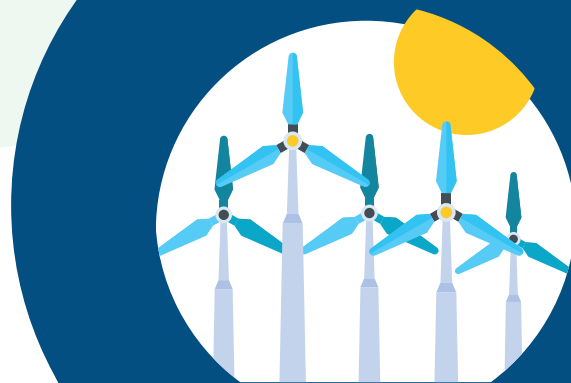
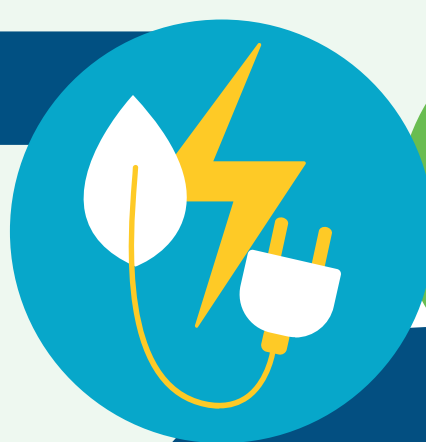
Inleiding

De wereld staat voor een ingrijpende verandering in de manier waarop we energie produceren, opslaan en gebruiken. De gevolgen van klimaatverandering, de noodzaak tot verduurzaming van onze leefomgeving en het streven naar onafhankelijkheid van fossiele energiebronnen dwingen ons tot een fundamentele omslag. Technologische mogelijkheden maken het hierbij steeds meer mogelijk om op decentraal, lokaal niveau infrastructurele oplossingen en voorzieningen te bouwen. Zuidenwind wil bij deze omslag op lokaal niveau een actieve rol vervullen.

Dit nieuwe beleidsplan beschrijft de koers die Zuidenwind de komende jaren wil varen en is opgesteld omdat het oude beleidsplan door de vele, snelle en ingrijpende veranderingen op de energiemarkt is achterhaald. Het plan is bedoeld als leidraad voor strategische keuzes en beleidsvorming, met oog voor de actuele ontwikkelingen in de duurzame energieprojecten.

Zuidenwind wil met de uitvoering van dit beleidsplan bijdragen aan een rechtvaardige, gedragen en toekomstbestendige energietransitie, waarbij lokaal eigenaarschap, duurzaamheid en leefbaarheid centraal staan. Oftewel: het gaat om meer dan stroom opwekken en financieel participeren.

Het gaat om het lokaal energie opwekken, opslaan en distribueren voor en door de lokale gemeenschap: het creëren van een energiegemeenschap.

De energietransitie is in volle gang en de technische middelen om duurzame energie op te wekken en op te slaan zijn in principe beschikbaar. Windmolens, zonnepanelen, duurzame warmtebronnen (zoals thermische energie uit oppervlakte- en afvalwater en aardwarmte), batterijen, waterstofproductie en -opslag en biomassa kunnen allemaal bijdragen aan een fossielvrije toekomst. Technisch is er dus veel mogelijk.

Nederland heeft de afgelopen jaren een inhaalslag gemaakt in Europa op het gebied van de duurzame energie. Deze inhaalslag is mede bereikt door be-

leidsstimulansen en de inzet van lokale energiecoöperaties zoals Zuidenwind.

De snelheid van de energietransitie wordt in sterke mate bepaald door (geo)politieke en maatschappelijke factoren. Waar er aanvankelijk brede steun leek te zijn voor duurzame projecten, zien we de laatste jaren een afname van politieke ambitie en dalend maatschappelijk draagvlak, met name voor het bijplaatsen van windmolens en zonneparken. Lokale weerstand, ruimtelijke inpassing, netcongestie, zorgen over gezondheid en natuur en veranderende wetgeving maken het lastig om nieuwe projecten van de grond te krijgen.

De energietransitie is meer dan een technische uitdaging; het is een maatschappelijke veranderopgave die vraagt om een nieuwe manier van samenwerken, eigenaarschap en besluitvorming. In dit kader zien we ook de onstuimige groei van energiecoöperaties die de burgers een positie geven in de energietransitie. Evenals de opkomst van energiegemeenschappen waarbij op een lokale en collectieve manier energie wordt opgewekt, beheerd, gedeeld of bespaard.

De grootste uitdagingen in Nederland op dit moment zijn:

- Marktwerving en financiële druk. Forse toename van wind- en zonne-energie en bestaande marktmodellen leiden tot negatieve energieprijzen op piekmomenten, terwijl subsidies zoals de SDE afnemen. Dit maakt het financieel steeds minder aantrekkelijk om uitsluitend wind- of zonneparken te ontwikkelen en te exploiteren.
- De groeiende weerstand tegen wind- en zonne-energieprojecten, vooral op lokaal niveau. Die weerstand is vaak niet tegen duurzame energie op zich, maar tegen de manier waarop en waar die projecten worden gerealiseerd. Hierbij spelen ook vermeende gezondheidsrisico's. Burgerinitiatieven en coöperaties krijgen meer steun omdat de opbrengsten lokaal blijven en bewoners betrokken zijn.
- Collectieve warmteprojecten komen maar moeilijk van de grond. Hoewel duurzame warmte een grote potentie heeft, lukt het vaak niet om voldoende draagvlak, financiering of technische haalbaarheid te organiseren, mede door

versnipperde regelgeving en trage besluitvorming.

- Netcongestie. Het elektriciteitsnet zit op veel plekken in Nederland aan zijn limiet. Nieuwe projecten kunnen soms jarenlang niet worden aangesloten. Dit belemmert duurzame initiatieven en vraagt om innovatieve oplossingen zoals lokale opslag en directe afname.
- Stikstofproblematiek. De stikstofcrisis raakt ook de duurzame energiesector. Vergunningverlening voor bouwprojecten stagneert. Dit vertraagt niet alleen wind- en zonneparken, maar ook bijbehorende infrastructuur.

Als gevolg van deze ontwikkelingen staat de rentabiliteit van eenvoudige duurzame energieprojecten (waarbij slechts één energiebron wordt gebruikt) onder druk.

Toekomstbestendige oplossingen zullen daarom vaker bestaan uit een combinatie van wind, zon, opslag en lokale energieafname. Integrale, slimme systemen zijn nodig om opbrengsten te stabiliseren en netbelasting te verlagen.

Voor Zuidenwind betekent dit een strategische keuze om projecten te ontwikkelen waarin:

- Lokale productie, distributie en opslag samen worden gebracht;
- Samenwerking wordt gezocht met lokale afnemers en bedrijven;
- Maatschappelijke participatie, betrokkenheid, draagvlak en acceptatie centraal staan.

3

Missie, visie en kernwaarden

Missie

Zuidenwind is een coöperatieve vereniging die zich inzet voor het lokaal opwekken, opslaan, distribueren en stimuleren van duurzame energie. Wij bevorderen daarnaast energiebesparingen en leefbaarheid in onze gemeenschap. In voorkomende gevallen kunnen wij ook duurzaamheidsinitiatieven buiten onze regio ondersteunen, in samenwerking met andere coöperaties.

Visie

Zuidenwind streeft naar een eerlijke, duurzame en democratische energietoekomst, gedragen door en ten dienste van de gemeenschap. Wij geloven dat de energietransitie alleen succesvol kan zijn als burgers zelf eigenaar zijn van de middelen en opbrengsten van energieproductie. Door lokaal eigenaarschap van duurzame energie te bevorderen, willen wij bijdragen aan een rechtvaardige en toekomstbestendige

samenleving waarbij wij streven naar het naleven van specifieke milieu-, sociale en bestuursuitgangspunten (Environmental, Social en Governance: ESG) voor de gehele coöperatieve energiesector.

Coöperatieve Kernwaarden

1. *Duurzaamheid*

Wij zetten ons in voor een energietransitie die klimaatverandering tegengaat en natuurlijke hulpbronnen respecteert.

2. *Lokaal eigenaarschap*

Wij geloven in energie van, voor en door de gemeenschap. Onze leden zijn ondernemende burgers, beslissen mee en profiteren mee.

3. *Solidariteit en samenwerking*

We delen kennis en ervaring met andere coöperaties en ondersteunen initiatieven buiten onze regio. We werken samen met andere coöperaties, zowel regionaal als via Energie Samen. Dit vanuit het besef dat we samen sterker staan.

4. *Transparantie en democratie*

Onze besluitvorming is open en gebaseerd op gelijkwaardigheid. Elk lid heeft een stem.

5. *Sociale samenhang*

Wij willen bijdragen aan leefbaarheid in de regio door samenwerking, participatie en met name de betrokkenheid van jongeren bij sociale activiteiten en gebeurtenissen te bevorderen.

6. *Onderwijs en scholing*

We investeren in de informatievoorziening aan onze leden en organiseren informatiesessies, trainingen en workshops zodat zij goed geïnformeerde beslissingen kunnen nemen.

7. *Vrijwillig en open lidmaatschap*

Iedereen die gebruik wil maken van onze diensten en bereid is de verantwoordelijkheden van het lidmaatschap op zich te nemen, kan lid worden.

4

Strategie

Passend binnen bovengeschetste missie, visie en kernwaarden richt Zuidenwind haar strategie op:

- Het produceren, opslaan en distribueren van duurzame energie, waarbij combinaties van energie-opwekking (zoals van wind, zon en waterkracht) en energieopslag (zoals batterijen en waterstof) centraal staan. Dit is noodzakelijk geworden nu enkelvoudige projecten steeds minder rendabel zijn door veranderende marktomstandigheden en technische beperkingen zoals netcongestie. Daar waar mogelijk heeft lokale afname de voorkeur. Dit kan zowel in de vorm van lokale energiegemeenschappen als lokale afname door grootverbruikers.
- Het stimuleren van lokale duurzaamheidsinitiatieven. Dit betreft zowel het gebruik van duurzame energie als het treffen van energiebesparende maatregelen voor en door leden, in nauwe samenwerking met lokale bewoners, bedrijven en instellingen.
- Het verbeteren van leefbaarheid in de lokale buurten, dorpen en gemeenschappen.

- Het ondersteunen van coöperatieve duurzaamheidsinitiatieven buiten de regio, mits deze in lijn zijn met de kernwaarden van Zuidenwind en bij voorkeur plaatsvinden in samenwerking met andere energiecoöperaties of via landelijke koepels als Energie Samen.

Daarnaast zet Zuidenwind in op innovatieve benaderingen om samen met burgers knelpunten in de energietransitie, zoals netcongestie, het hoofd te bieden. Dit kan bijvoorbeeld door te investeren in energiehubs, buurtbatterijen, slimme sturing van energieverbruik, en het actief betrekken van lokale afnemers in de ontwikkeling van collectieve lokale energiesystemen. Om haar doelen te bereiken zal Zuidenwind actief lobbyen bij relevante stakeholders waarbij de leden een grote rol spelen.

De strategie is er tevens op gericht om vanuit een financieel gezonde basis met een nieuw businessmodel de continuïteit van Zuidenwind te verzekeren. Omdat het hierbij gaat om nieuwe, deels nog te verkennen activiteiten zal mogelijk pas in een later stadium sprake kunnen zijn van een sluitend verdienmodel.

5.1 Algemeen

Om uitvoering te geven aan de in hoofdstuk 4 genoemde strategie is uitvoeringsbeleid nodig. Dit beleid wordt onderstaand beschreven.

Hierbij wordt eerst aangegeven waar de middelen van Zuidenwind aan worden besteed om vervolgens het uitvoeringsbeleid te beschrijven.

De middelen van Zuidenwind worden besteed aan:

- De jaarlijkse uitkering aan de participanten van Zuidenwind;
- Het op peil houden van het eigen vermogen/weerstandvermogen van Zuidenwind;
- Het doen van investeringen in productie en opslag van energie;
- Het stimuleren van duurzaam energiegebruik, energieopslag en energiebesparingen;
- Het bevorderen van sociale cohesie;
- Het ondersteunen van duurzaamheidsinitiatieven elders;
- De operationele bedrijfsvoering.

Het uitvoeringsbeleid wordt vormgegeven rondom deze bestedingen. Om deze reden wordt naast een begroting voor de operationele bedrijfsvoering een zestal reserves en fondsen ingevoerd met per reserve en fonds een beleidskader.

Het gaat om de navolgende reserves en fondsen:

- Algemene reserve
- Investeringsreserve
- Stimuleringsreserve
- Sponsorfondsen
- Omgevingsfondsen

- Fonds initiatieven buiten de regio
- De operationele bedrijfsvoering

5.2 Algemene reserve

Zuidenwind beschikt over een algemene reserve, zijnde een deel van het eigen vermogen waaraan geen bepaalde bestemming is gegeven.

Deze reserve is bedoeld voor:

- Het opvangen van financiële tegenvallers of onvoorziene uitgaven;
- Het versterken van het eigen vermogen wat belangrijk is voor de kredietwaardigheid en continuïteit van Zuidenwind;
- Het voldoen aan wettelijke of statutaire eisen;
- Het aflossen van uitstaande participaties.

De algemene reserve zegt dus iets over de financiële gezondheid van Zuidenwind.

Over de inzet van de algemene reserve alsmede over de hoogte van de aan te houden algemene reserve neemt de Algemene ledenvergadering op voorstel van het bestuur jaarlijks een besluit.

5.3 Investeringsreserve

Zuidenwind beschikt over een investeringsreserve, zijnde het deel van het eigen vermogen waaraan de bestemming investeringen is gegeven.

Dit fonds is nadrukkelijk bedoeld voor het doen van nieuwe investeringen in productie, opslag en distributie van duurzame energie. Denk hierbij aan windmolens, zonneparken, (buurt)batterijen, energiehubs enz. Maar ook is het fonds bedoeld voor vervanging en/of modernisering van bestaande installaties.

De investeringen vinden bij voorkeur plaats in een gebied dicht bij de ligging van de huidige molens. Buiten dit gebied is dit echter ook zeer wel mogelijk. Maar ook dan dient het te gaan om economisch rendabele investeringen waarbij er sprake is van een bijdrage aan de bredere missie van Zuidenwind en idealiter een samenwerking met andere coöperaties of overkoepelende instanties.

De investeringsreserve vertegenwoordigt bij investeringen het eigen vermogen en kan worden aangevuld met bancaire financiering en uitgifte van nieuwe participaties.

Over de bestedingen uit de investeringsreserve beslist de Algemene ledenvergadering op voorstel van het bestuur.

De hoogte van deze reserve en eventuele wijzigingen worden jaarlijks door de Algemene ledenvergadering vastgesteld.

5.4 Stimuleringsreserve

Voor het stimuleren van het gebruik van duurzame energie en het treffen van energiebesparende maatregelen beschikt Zuidenwind over een stimuleringsreserve. Door middel van het verstrekken van eenmalige financiële bijdragen (giften en subsidies) uit dit fonds stimuleert Zuidenwind duurzaamheid in het algemeen.

Deze reserve wordt hoofdzakelijk en bij voorkeur gebruikt in een ruim gebied rondom de productielocaties. Hierbij dient bij voorkeur sprake te zijn van betrokkenheid van de leden van Zuidenwind.

Over de bestedingen uit de stimuleringsreserve be-

slist het bestuur. De Algemene ledenvergadering stelt jaarlijks op voorstel van het bestuur de hoogte van de stimuleringsreserve vast.

5.5 Sponsorfonds

Zuidenwind beschikt over een sponsorfonds, zijnde het deel van het eigen vermogen met de bestemming sponsoring.

Hoewel sponsoring geen expliciete kernactiviteit is van de coöperatie ziet Zuidenwind hierin een middel om haar doelstellingen beter te realiseren via naamsbekendheid, publieke zichtbaarheid en versterking van draagvlak. Alle uitgaven uit het sponsorfonds zijn ondergeschikt aan de hoofddoelstellingen van de coöperatie.

De bestedingen uit dit fonds vinden plaats in een ruim gebied rondom de productielocaties, daar waar het verbeteren van het imago bijdraagt aan de strategische doelen van Zuidenwind.

Over de bestedingen uit het sponsorfonds beslist het bestuur. Jaarlijks stelt de Algemene ledenvergadering, op voorstel van het bestuur, de hoogte van het sponsorfonds vast.

5.6 Omgevingsfondsen

Zuidenwind beschikt over twee omgevingsfondsen:

- Het fonds Burgerwindpark Heibloem
- Het fonds Burgerwindpark Ospeldijk

Deze omgevingsfondsen vormen het deel van het eigen vermogen met de bestemming verduurzaming of verbetering leefbaarheid in de lokale omgeving. De lokale omgeving wordt hierbij bij voorkeur gedefinieerd als een gebied tot 7 km buiten de windmolens.

Over de bestedingen uit deze fondsen worden besluiten genomen door commissies die bestaan uit personen afkomstig uit de lokale omgeving. Bij het nemen van deze besluiten worden lokaal geformuleerde criteria gehanteerd.

Tweemaal per jaar bespreken deze commissies de gedane bestedingen met het bestuur van Zuidenwind en leggen hiermee verantwoording af. Het bestuur van Zuidenwind blijft hierbij eindverantwoordelijk.

De Algemene ledenvergadering stelt jaarlijks, op voorstel van het bestuur, de hoogte van de omgevingsfondsen vast. De ondergrens is hierbij bepaald door de bestaande afspraken uit het verleden waarbij budget direct is gerelateerd aan de productie.

5.7 Fonds initiatieven buiten de regio

Zuidenwind is opgericht met financiële ondersteuning van coöperaties buiten onze regio. Wij willen nu omgekeerd iets terug doen.

Zuidenwind beschikt daarom over een fonds initiatieven buiten de regio. Dit fonds is het deel van het eigen vermogen met de bestemming initiatieven elders.

Met dit fonds worden duurzaamheidsinitiatieven buiten de regio van Zuidenwind financieel ondersteund.

Gedacht dient hierbij te worden aan financiële ondersteuning bij bijvoorbeeld het opzetten van coöperaties en het oplossen van tijdelijke financieringsproblemen.

Deze financiële ondersteuning vindt plaats:

- Bij voorkeur in samenwerking met andere coöperaties;
- In afstemming met Energie Samen en aanpalende coöperaties;
- Zo mogelijk in de vorm van (renteloze) leningen.

Over de bestedingen uit dit fonds beslist het bestuur. De Algemene ledenvergadering stelt jaarlijks, op voorstel van het bestuur, de hoogte van het fonds initiatieven buiten de regio vast.

5.8 Operationele bedrijfsvoering

Uiteraard is een gedeelte van de omzet nodig voor operationele bedrijfsvoering. Dit wordt jaarlijks vastgesteld in de vorm van begrotingsposten. Zuidenwind gaat voor een verdere professionalisering van

de organisatie. Enerzijds door het aanstellen in vaste dienst van een bureaumanager, een communicatiemedewerker en een administratief medewerker. Anderzijds door het zoveel mogelijk marktconform belonen van de leden bij hun inzet in de werkgroepen en commissies.

6 Organisatie

6.1 Coöperatie

Zuidenwind wordt bestuurd door een bestuur bestaande uit vijf personen. Het hoogste orgaan binnen Zuidenwind is de Algemene ledenvergadering die de majeure beslissingen neemt en waaraan het bestuur verantwoording aflegt.

Zuidenwind heeft het advies van de Commissie van goede diensten opgevolgd en heeft gekozen voor een aansturingsmodel met een bestuur op afstand.

Binnen het bestuur worden de navolgende aandachtsgebieden onderscheiden:

- Algemeen
- Financiën
- Secretariaat
- Beheer en onderhoud
- Innovatie en projecten

Er is een professioneel, ondersteunend bureau management met personeel in dienst van Zuidenwind.

Er wordt gewerkt met een zestal werkgroepen/commissies, te weten:

- Financiën
- Projectontwikkeling

- Onderhoudsgroep
- Molenaars en molengidsen
- Communicatie
- Groengroep

Jaarlijks wordt er een begroting opgesteld per werkgroep/commissie en budgetten toegekend aan de diverse activiteiten. De werkgroepen/commissies rapporteren aan de desbetreffende bestuursleden.

6.2 Lidmaatschap

Zuidenwind staat open voor iedereen die de doelstellingen onderschrijft. Lidmaatschap is vrij toegankelijk, zonder discriminatie op basis van geslacht, afkomst, religie of overtuiging.

Binnen Zuidenwind heeft elk lid een stem. De coöperatie bevordert gelijke participatie in de besluitvorming en streeft naar een diverse vertegenwoordiging in de bestuursorganen.

De ontwikkeling en groei van Zuidenwind op vele terreinen maakt het wenselijk om de groei van het ledenbestand te bevorderen.

6.3 Participaties

De leden van Zuidenwind hebben de mogelijkheid

om participaties te kopen. Zij verhogen daarmee hun betrokkenheid en ondernemen als het ware mee met de activiteiten van Zuidenwind.

Momenteel spelen er een tweetal zaken:

1. Er is sprake van een niet-evenwichtige spreiding van de participaties over de leden.
Zo zijn er leden zonder participaties, maar er zijn ook leden met meer dan 2.000 participaties.
2. Nieuwe leden kunnen tot slechts 10 participaties kopen. Dit als gevolg van het momenteel niet voorhanden zijn van investeringsopties/kapitaalbehoefte bij Zuidenwind.

Zuidenwind streeft ernaar de niet-evenwichtige spreiding van participaties onder de leden te verbeteren en tegelijkertijd de mogelijkheden tot koop voor nieuwe leden te vergroten.

7

Samenvatting

Zuidenwind werkt aan een toekomst waarin duurzame energie lokaal en collectief wordt opgewekt, opgeslagen, gedistribueerd en benut. Voor en door de lokale gemeenschap is het credo.

Het gaat niet meer om windenergie alleen en het verkopen van elektriciteit aan de hoogste bidder. Het gaat om iedere vorm van duurzame energie en productie, distributie en opslag binnen de lokale gemeenschap. Lokaal eigenaarschap en energiegemeenschappen zijn hierbij de sleutelwoorden!!

De energietransitie is ook geen louter technische opgave, maar vraagt om maatschappelijke betrokkenheid en strategische keuzes. Zuidenwind speelt hierin een proactieve rol, door in te zetten op innovatieve, geïntegreerde oplossingen waarin wind, zon, opslag en lokale afname worden gecombineerd. Tegelijkertijd blijven we investeren in draagvlak, bewustwording en samenwerking binnen en buiten de regio.

Dit beleidsplan is richtinggevend voor het handelen van de coöperatie en het bestuur. De operationele en tactische keuzes worden jaarlijks afgestemd op ontwikkelingen in de markt, financiële ruimte, beschikbare mankracht en besluiten van de Algemene ledenvergadering die het hoogste orgaan binnen de coöperatie vormt.

Zuidenwind wil actief bijdragen aan een eerlijke en gedragen energietransitie, met oog voor mens, milieu en gemeenschap.

zuidenwind

Duurzaam, betrokken, dichtbij

Coöperatieve Vereniging Zuidenwind

Pannenweg 210, 6031 RK Nederweert

www.zuidenwind.org

Hartelijk dank aan iedereen

die aan het beleidsplan heeft bijgedragen.

